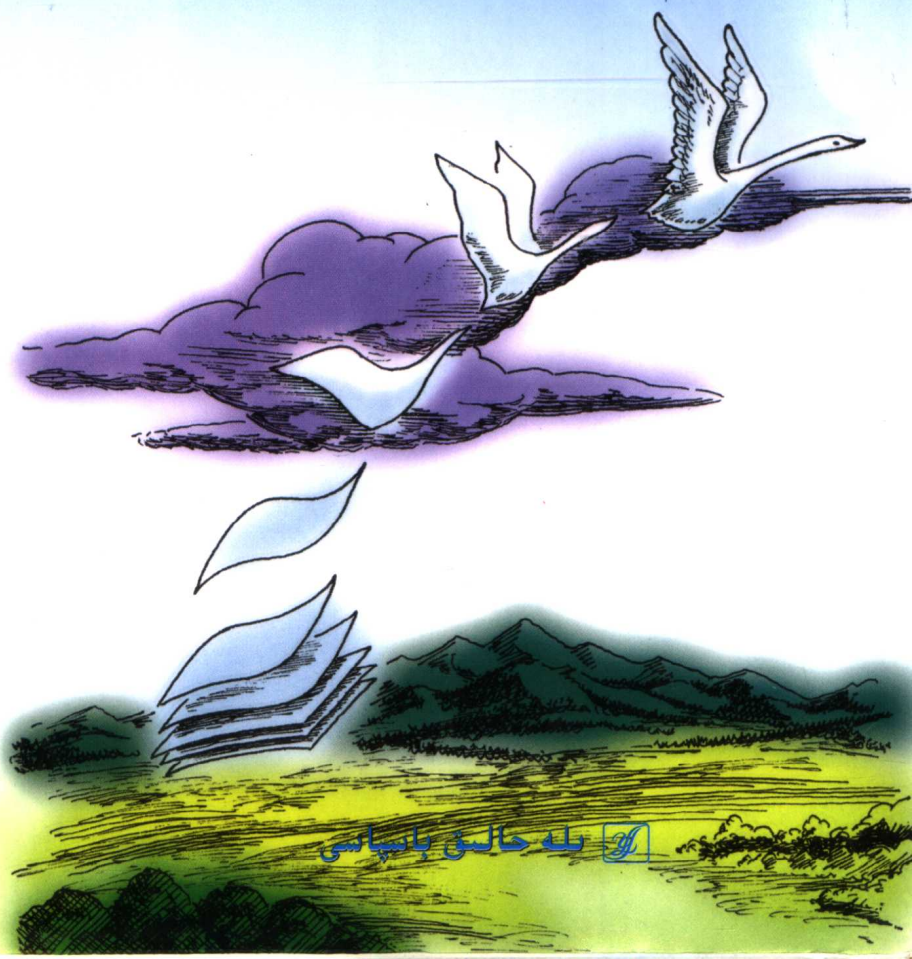

حالىق تنباي ۇلى

قالماساكن ولگنم ۇست بولپ

بە خالىق باسپاسى

خالق تىنباي ۇلى

قالماسا ەكەن ولەڭىم ۇمىت بولپ

(ولەڭ، پوۋما، داستان)

ىلە خالق باسپاسى

图书在版编目 (C I P) 数据

难忘的诗篇/哈力克著. — 奎屯: 伊犁人民出版社, 2006.5
ISBN 7-5425-0908-X

I. 难… II. 哈… III. 诗歌—作品集—中国—当代—哈萨
克语(中国少数民族语言) IV. I227

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2006)第 034346 号

责任编辑: 乌兰别克
责任校对: 米拉提汗
封面设计: 夏 坎

难忘的诗篇 (哈文)

哈力克 著

伊犁人民出版社出版发行
(奎屯市北京西路 28 号 邮政编码 833200)
新疆新华书店经销
乌鲁木齐得贝尔印刷厂印刷
787×1092 毫米 32 开本 5.25 印张
2006 年 7 月第 1 版 2006 年 7 月第 1 次印刷
印数: 1—550 册

ISBN7-5425-0908-X
定价: 13.00 元

جاۋاپتى رەداكتور: ۋلانبەك قابدوللا ۋلى
جاۋاپتى كوررەكتور: مەللاتقان قىيات ۋلى
مۇقابسىن جوبالاعان: شاكەن بوكەتاي ۋلى

قالماسا ەكەن ولەڭىم ۇمىت بولپ

ىلە ھالىق باسپاسى باستىرىپ تاراتتى
(كۇيتىك قالاسى يىجياڭ باتىس كوشەسى 28-اۋلا)
پوچتا نومۇرى: 833200
شىنجاڭ شىنخۇا كىتاپ دۇكەنىدە ساتىلدى
ئۇرۇمچى دى-يىر باسپا زاۋودىدا باسلىدى
فورماتى: 787×1092 1/32 باسپا تاباعى: 5.25
2006-جىل 7-اي 1-باسپاسى 2006-جىل 7-اي 1-باسلىۋى
تىراجى: 1—550

ISBN7—5425—0908—X

باعاسى: 13.00 يۋان

حالىق تىنباي ۇلى

خالىق تىنباي ۇلى 1932-جىلى جەلتوقساندا قابا
اۋدانى كولبىي اۋىلدېنىنىڭ قۇمدى ارال دەگەن جەرىندە،
قاراپايىم مالشى وتباسىندا دۇنيەگە كەلگەن. 1945-جىلى
ماۋسىم ايىندا قابا اۋدانى «جاڭا جارىق» مەكتەپىندە
باستاۋىس تالالىرىدىن اتتاپ، 1949-جىلى التاي ەرەكشە
كلاسسىنا ءتۇسىپ وقىعان. 1950-جىلى قاراشادان
1952-جىلى ماۋسىمغا دەيىن ۇرىمىجىدە شىنجاڭ شۆەيۋانى
مۇعالىمىدىق كلاسسىنى تامامداغان. 1952-جىلى ماۋسىم
ايىندا قوعامدىق قىزمەتكە قاتنىشىپ، 1953-جىلى دەيىن
جەمەنەي اۋدانىدىق مەكتەپتە وقتىۋشى، 1960-جىلى
جەلتوقسانغا دەيىن بۇيرىشىن اۋدانى 1-ورتا مەكتەپتە
وقتىۋشى جانە باسقادا جاۋاپتى مىندەتتەر وتەگەن.
1960-جىلى جەلتوقساندا سولاقاي ساياساتىنىڭ كەسىرىنە
ۇشراپ، 1978-جىلى قىركۇيەك ايىندا قىزمەتى قالىپىنا
كەلگەن.

1978-جىلدىن 1981-جىلغا دەيىن بۇيرىشىن اۋدانىدىق
1-ورتا مەكتەپتە وقتىۋشى؛ 1983-جىلى ماۋسىم ايىنا
دەيىن بۇيرىشىن اۋدانىدىق 1-ورتا مەكتەپتىڭ باستىعى؛
1983-جىلدىن 1993-جىلغا دەيىن اۋدانىدىق وقۇ-عارتۇ
مەكەمەسى وقتىۋدى زەرتتەۋ كەڭسەسىنىڭ جاۋاپتىسى
بولىپ، 1993-جىلى ماۋسىم ايىندا زەينەتكە شىققان.
خالىق تىنباي ۇلى تىرىناق الدى تۇنىدىسىن
1951-جىلى ناۋرىزدا «شىنجاڭ گازەتىندە» جاريالاپ،
ادەببەت شەبىنە ارالاسقان. سونان باستاپ ول ۇرپاق

تارىيەلەۋمەن بىرگە قوللىنىن قالايمىن تاستاماي * ار قايسى
باسىلىمىداردا بىلگەرىندى. كەينىدى ولەك، داستان،
كومەدىيا، پەداگوگىكالىق عىلمى ماقالالار جاريالاي
باستادى. ونىڭ تۋىندىلارى «شىنجاڭ گازەتى»، «التاي
گازەتى»، «بىلە ورەندەرى»، «جاستۇلەك» سىندى
باسىلىمىداردا ۋزبەي جاريالانىپ تۇرۋدان تىس، ول جازعان
«قىسىم كەلەدى»، «جاشىرىق» اتتى كومەدىيالارى
اۋداندىق ساحنادا ورنىدىلىپ، جۇرتنىڭ جاقسى باعاسىن
الغان. سونىمەن بىرگە ونىڭ * ار تۈرلى مازمۇندامى
وقۇ-وقىتۇ تارىيەسى جۈملىسى ماقالالارى دا
* ارقايسى باسلىمىداردا جاريالانىپ، رادىودا وقىلىپ،
قىرمان اراسىندا جاقسى اڭسى قوزعاغان.

وسىمەن بىرگە حالىق تىنباي ۇلى ۇرپاق تارىيەسى
شەبىنىدە ماراپاتتالغان قالاۋلى ۇستاز. ول اۆتونوميالى
رايوندىق پارتكوم، ۇكىمەت، وقۇ-اعارتۇ مەڭگەرمەسى،
جاستار وداعى كومىتەتى * ارى التاي ايماقتىق پارتكوم،
ايماقتىق اكىمشىلىك مەكەمەسى جاعىنان تالاي رەت «وزات
كلاس جەتەكشى»، «وزات وقىتۇشى» بولىپ داڭق
كۇالىگەن ماراپاتتالغان.

حالىق تىنباي ۇلى ورتا مەكتەپنىڭ جوعارى دارەجەلى
وقىتۇشىسى. «جۇڭگو شىنجاڭ ماماندارى
سوزدىگىنەن» ورنىن العان مامان، «التاي ايماقتىق
ورتا-باستاۋىش مەكتەپ * تىل ادەبىيەت وقىتۇدى زەرتتەۋ
قوعامىنىڭ» مۇشەسى.

مازمۇنى

1	بالالارغا . . .
2	ۋلىما
3	قۇستار
3	قوس بالاپان
4	قۇمدى ارال
5	قىرقىزىنا
6	مەكتەبىم
7	قاپا تۇرالى جىر
9	ئېىر قىزغا
10	كوك تەرەك
11	ونەرلى ورەندەرگە
13	يىچىك
14	دالىان كەشى
16	پۇحايعا ارناۋ
19	قارا تورعاي
21	جاز تاغىندا سايالى
22	چاۋشيان بالالارىنا
23	باقشادا
24	ونەرپازدارغا
26	جاس شىلىك ەگىپ جاتىرمىن
27	وزدەرىگىمەن
28	بىرەۋلەرگە
30	قاناسىم
31	ۋىستاز تىلەگى

32	 تاۋرىز تىلەگى
34	 كەشكى مېر
35	 تۇعان جەر
37	 ۇستاز سىرى
39	 ۇرىمىجى
40	 اتتاناردا
41	 ارۋ تالڭ
43	 اقىن شاپىتى
44	 التاي
45	 الپىستان اسىپ بارامىن
46	 بالا كەز
47	 قالماسا مەكن ولەڭىم ۇمت بولپ
48	 ولەڭ تۇرالى
50	 كولدەنەڭ
51	 ۇستازعا
53	 اۋىل كوشىپ بارادى
55	 ارمان
56	 بۇيرىشىن
61	 ورەنىم — مەنىڭ ولەڭىم
63	 ساعىنىش جىرى
65	 ادامدار-اي
65	 تىرشىلىك زاڭى
66	 گ . . .
67	 كوكتەم سۆرەتى
68	 ناۋرىز — كوكتەم
70	 العاشقى قوڭىراۋ
71	 بايگە

72	 اغشى
73	 وسى ەسىم
74	 سىرغاناق
76	 كومپارتىام — قامقورشىم
77	 جاڭا جىل داستارقانى باسىندا
81	 وتار قىسى
82	 مەرەكە كۈنگى ولەڭ
83	 قاجەتتىڭدى الا ۋىيل
85	 بوبەكتەر-اي
86	 بالا تىلەگى
88	 اقارال
89	 وقۇشى ۋانى
90	 عا
91	 قاسىيەت
92	 ۋوزىم تۋرالى
93	 قاراشادا تۋىپپىن
95	 اۋىلىدا
96	 دەمە
97	 سەن نەگە
98	 سەن مەنى كىم دەسەڭدە
99	 وسىيەت
102	 بالالىق جىرلارى
103	 بالالارعا ايتارىم
106	 مايىمل جىل ناۋرىز
107	 مەنىڭ ۋىنىم
109	 تاعدىر-اي (پوئەما)
135	 گۈلىسىم (داستان)

بالالارغا

الس ارمان، *ۇمىت تولى جۈرەگى،
ۇرپاق نەتكەن - اعلل - تەگىل جىرەدى.
سەندەر *ۇشىن داستارقاندى كەڭ جايىپ
*ومىر *نارىن سارقىپ بەرگىم كەلەدى.

شاكىرىت ەدىم، كەشە الدىندا ۇستازدىڭ،
بۇگىن مېنە بۇرىل ساماي ۇستازىم.
تۇرا المايمىن جۈزدەرىڭدى كورمەسەم،
سەندەر عانا ومىردەگى قۇشتارىم.

جانىڭ تازا، ادال نەتكەن تىلەڭنىڭ،
سەنى *ومىردىڭ *جانناقتى دەپ بىلەمىن.
سەندەر *ۇشىن ۇيقىسىز تاڭ اتىرسام،
*ىز قالدىرسام باقىتتىمىن دەر ەدىم.

سەندەر *ۇشىن مايدانداى باتىرمىن،
سەندەر *ۇشىن سۈرەتشىمىن، اقنىمىن.
سەندەر *ۇشىن تولقىنداردى قاق جارىپ،
سەندەر *ۇشىن وي تەڭىزىن ساپىردىم.

سەندەر *ۇشىن قايلى ۇشتايمىن شاققادا،
سەندەر *ۇشىن *دان وسىرەم تاقتادا.

سەندەر *ۇشىن تاۋ قويىنىن اقتارام،
سەندەر *ۇشىن باعبانىمىن باقشادا.

سەندەر *ۇشىن ماۋجىراغان شۇاق كۈن،
سەندەردىكى *تاتتىسى ەركە بۇلاقتىڭ.
سىمىرە بەر، تويغانىڭشا جۇتا بەر
مولدىرىنەن *بىلىم تولى سۋاتتىڭ.

سەن قىنالىساڭ، مەندە بىرگە قىنلام،
شىنىمدى ايتسام قىنالىۋىم سى ماعان.
قالاغانشا كەرەگىڭدى ال، قاراعىم،
بارلىغىندا سەندەر *ۇشىن جىناعام.

1978-جىل، قىركۇيەك

ۋلىما

بالا-بالا بال بوبەك
كەكىل-شاشىڭ جەلبىرەپ،
اكەلەپ شىقساڭ الدىمنان،
كەتەدى جانىم ەلجىرەپ.
*يىسىڭ. قانداي ادەمى،
قىزىقتى *تىلىڭ، قىلىغىڭ،
ولەڭمەن العاش كادەنى،
الا عوي، قالقام، سىلىغىم.

قۇستار

كوپ قارايمىن تىزبەگىنە قۇستاردىڭ،
قۇس ويناى زەڭگىر كوككە قۇشتارمىن.
جاز جازىرا، جاۋدىراغان جاس ارۋ،
الۋان تۇرلى تاققان سرعا، مونشاعىن.

قۇستار كەلسە كوپ تىزبەكتى، كوپ قاتار،
تىرشىلىكتى تىڭ كۇش سەرىپ وياتار.
ئومىر وسى سەكىلدى كەن جىل قۇسى،
ئەر دە جىعىپ، ئەر تۇرغىزىپ ويناتار.

قۇس كەتكەندە تۇعان جەرگە اعىلىپ،
قىس قالپىتى نىزارىنان جەڭىلىپ.
كەلىشى كوكتەم ەركە ارۋى الەمنىڭ،
قاۋىشايق كوپ كۇتتىم-اۋ ساعىنىپ!

1978-جىل، قازان

قوس بالاپان

تۇعان ەرتىس كوگىندە قاتار ۇشقان،
قوس تۇلەگەن ۇيادا قارىلعاشىم.
قول سوعادى قۋانىپ قاناس ساعان،
يەدى سالقىن شوقى قارلى باسىن.

كەتكەندە وسى ورتادان تاغى دا ۇشىپ،
مەن قالىپ، نەنى الدانش ەتەر ەكەم.
ارمانىم كوك جۇزىندە ساعىم قۇشىپ،
تىلەگىم جەلمەن بىرگە جەتەر مە ەكەن؟

1979-جىل، ماۋسىم

قۇمدى ارال

تۇعان مەكەن، سۇيىكتى قۇمدى ارالىم،
وزىڭدە وتكەن تالاي بالا ارمانىم.
جيا كەلدىم قىزىقتى جاستىعىمدى،
گۈلگە قۇشتار شىرىنشال بال ارامىن.

جامىلعان گۈلدەن كورپە جاسىل دالا،
مەن سەنىڭ قۇدىرەتىڭە باس ۇردىم دا.
كۈندىزىگە ويىنىم قانباغانداي،
تالاي تاغدى قىزىقپەن اتردىم دا.

اق قايىڭ، جاس تال، بىتىڭ قالىڭ ورمان،
جاۋىندا جاپىراعىڭدى پانالاعام.
جومارتتىق پەن سۇلۋلىق تۈگەل سيعان
كوركىڭ كۈي قوندىرعان ۇلى زامان.

تەنتەك سۇ كەۋدەسىندە تولقىن تۇعان،
مەن وزىڭدە تولقىنمەن بىرگە تۇعام.

جاز ۋە دىدارلىك سەكىلدى مەنەزىم بار،
ۋە مەر بويى سارقىلماس قايرات جىيان.

قارنى تويىپ قارىغى اشلىماغان،
قوينىڭدا جاتىر تالاي غازىز بابام.
سەڭدە مە؟ ەرجۈرەك باتىرلاردىڭ،
سويلەننىڭ داۋىسى ساتىرلاغان.

مەنى ۋە مەردىڭ شىڭنا تالپىندىرغان،
تاغى ۋە زىڭسىڭ تۇغان جەر التىن ۋىيام.
جىر اكەلدىم جاراستى ومىرىڭ،
تاس بۇلاقتاي ارىنى باسلىماغان.

بۇل كۈندە قۇپ جاراسقان تىرشلىڭىڭ،
قوينىڭ قۇت ۋە تورت تۈلك مال، بىتىك ەگىن،
شالقي بەر بىرس قونغان قۇتتى مەكەن،
سوتسىيالىستىك باقىتى تۇغان ەلدىڭ.

1982-جىل، ناۋرىز

قىر قىزىنا

قۇلىپىرىپ جاز گۈلىندەي قىردا اشلىغان،
كۈلىمدەپ كوز تارتاسىڭ قىر باسنان.
جانىڭنان اينال سوقتاپ كەتە المادىم،
(اۋلاقىن ەنان جاستىقتىڭ قىز باسنان)

جۇزىڭىنەن قۇۋانىشتىڭ لەبى ەسكەن،
جانىڭ جاز، پەيلىڭ كەڭ، كوڭىلىڭ كوكتەم.
برىستىڭ داستارقاننىن مولدان جايغان،
قوپ-قوڭىر قىردىڭ قىزى اۋىلدا وسكەن.

كوزىمدى الا المايىمنى ەبىر وزىڭىنەن،
اينالدىم مىڭ مارتەبە مىنەزىڭىنەن.
ىزەتشىل، ەڭبەك سۇيگىش، قاراپايىم،
قىلىچىڭ اۋمايدى اكە مىنەزىنەن.

برازى-اۋ تەرىڭ سىڭگەن تۇعان مەكەن،
ەلىڭنىڭ قىمباتى نە؟ سەنەن پوتەن.
سۇيىكىمدى قاراپايىم اۋىل قىزى،
سەكىلدى اتام قازاق ەمنى جوق ەكەن.

1981-جىل

مەكتەبىم

مەيىرلى انا قۇشاعىڭدا مەكتەبىم،
الپەننىڭ اشتهم العاش بەتتەرىن.
قادىرلى ۇستاز ايلالغان الپەشتەپ،
ەمىرىمنىڭ گۈلدەندىرىپ كوكتەمنى.

مەكتەپ ئانا قۇشاعىڭدا ەرجەتتىم،
تاتتى ۋەستىپەن الدىلەدىڭ، تەربەتتىڭ.
جاس جانما قويدىڭ زامان اسلىن،
ئارسىن جىناپ، ئارسىن جىناپ جەر-كوكتىڭ.

ستىق سەندە ئوز ۋىستازىم، دوستارىم،
تالڭ ارابىن سەندە بىرگە قۇشقامىن.
بىلەم سەندە اكەم تۈلەپ ەرجەتتەپ،
ئوز ۋياڭنان شەشەم تۈلەپ ۋشقاننى.

مەكتەپ ماڭگى ومىردەگى قىماسىم،
جاتىر سەندە نەلەر ئارلى قىماس كۈن.
تالاي اقىن جىرلاسادا ئوزىڭدى،
جۈزدەپ-مىڭداپ رومانعادا سىماسسىڭ.

ارداقتى اعا! قادىرمەندى ۋىستازىم،
بۇلبۇلىڭداي شىرىنىڭغا قۇشتارىمىن.
قۇۋاتىن بەر بولات توپشى قىراننىڭ،
تۇعان ەلدىڭ اسپانىندا ۋشاتىن.

1979-جىل، شىلدە

قاپا تۋرالى جىر

تۇعان قاپا قانداي ستىق الابىڭ،
بىر قانسام دەپ مىڭ مارتەبە قارادىم.